

บัตรเชิญภาษาไทย : การวิเคราะห์โครงสร้างภาษา คำนิยม และความเชื่อ

สุชาดา เจียพงษ์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Corresponding author: suchada.g@psru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาคำเชิญภาษาไทยทำให้เข้าใจโครงสร้างทางภาษา คำนิยม ตลอดจนความเชื่อที่สะท้อนอัตลักษณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมไทยได้อย่างลึกซึ้ง บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างบัตรเชิญภาษาไทยตามแนวอัตถภาควิเคราะห์และวิเคราะห์คำนิยม ความเชื่อที่ปรากฏในบัตรเชิญภาษาไทย โดยเก็บข้อมูลบัตรเชิญงานอุปสมบท งานมงคลสมรส และงานฌาปนกิจ จำนวน 300 ใบ ในช่วงปี พ.ศ. 2560-2565 ผลการศึกษาพบว่า บัตรเชิญทั้ง 3 ประเภท ประกอบด้วย 3 อัตถภาค ได้แก่ อัตถภาคจุดประสงค์ของบัตรเชิญ อัตถภาคกำหนดการ และอัตถภาคการเชิญ ซึ่งในบัตรเชิญงานอุปสมบท และงานฌาปนกิจจะเรียงตามลำดับข้างต้น ส่วนบัตรเชิญงานมงคลสมรสจะเรียงลำดับด้วยการนำอัตถภาคการเชิญ ตามด้วยอัตถภาคจุดประสงค์ของบัตรเชิญ และอัตถภาคกำหนดการในลำดับสุดท้าย นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์คำนิยมและความเชื่อที่ปรากฏในบัตรเชิญ พบคำนิยม 3 ด้าน ได้แก่ คำนิยมการให้เกียรติผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัว คำนิยมการให้เกียรติญาติฝ่ายหญิงในงานมงคลสมรส และคำนิยมการเชิญเข้าร่วมงานมงคลและงานอวมงคล ส่วนความเชื่อมงคลและอวมงคลของคนไทยพบ 6 ด้าน ได้แก่ ความเชื่อเรื่องสี ความเชื่อเรื่องความรัก ความเชื่อเรื่องพืช ความเชื่อเรื่องสัตว์ ความเชื่อเรื่องสิ่งของ และความเชื่อเรื่องสวรรค์ ผลการศึกษาในครั้งนี้สามารถนำไปเป็นต้นแบบการพิมพ์บัตรเชิญและเป็นแนวทางการศึกษาวิจัยโครงสร้างทางภาษาในระดับข้อความได้

คำสำคัญ : 1. บัตรเชิญ 2. อัตถภาควิเคราะห์ 3. คำนิยม 4. ความเชื่อ

Thai invitation cards: Analysis of language structure, values and beliefs

Suchada Jiaphong

Faculty of Humanities and Social Sciences, Phibulsongkhram Rajabhat University,

Phitsanulok 65000, Thailand

Corresponding author: suchada.g@psru.ac.th

Abstract

The study of Thai invitation cards offers deep insights into linguistic structures, cultural values, and beliefs that reflect the social and cultural identity of Thai society. This research aimed to analyze the structure of Thai invitation cards using move analysis and to examine the values and beliefs embedded in them. A total of 300 invitation cards for ordinations, weddings, and funerals, collected between 2017 and 2022, were analyzed. The findings revealed that all three types of cards contained three moves, namely the purpose of the card, the schedule, and the invitation. In ordination and funeral cards, the moves appeared in the order of purpose, schedule, and invitation, whereas in wedding cards the sequence was invitation, purpose, and schedule. The analysis of values identified three aspects: respect for men as heads of families, honoring the bride's family in wedding ceremonies, and the importance of inviting guests to both auspicious and inauspicious occasions. Six categories of Thai beliefs, both auspicious and inauspicious, were identified: beliefs concerning colors, love, plants, animals, objects, and heaven. These findings can serve as a model for designing invitation cards and as a guideline for further research on linguistic structures at the discourse level.

Keywords: 1. Invitation cards 2. Move analysis 3. Values 4. Beliefs

บทนำ

การสื่อสารในชีวิตประจำวันจะสื่อสารด้วยการบอกกล่าวกันโดยตรงหรือบอกกล่าวต่อ ๆ กันไป ดังสำนวน “บอกเล่าเก้าสิบ” หมายถึง บอกกล่าวให้รู้ (Royal Institute, 2013, p. 657) แจ้งให้รู้สารเรื่องราว เมื่อต้องการสื่อสารขยายวงกว้างมากขึ้น การบอกกล่าวกันโดยตรงปากต่อปากหรือแบบตัวต่อตัวมีอุปสรรคในด้านความห่างไกล ด้านเวลา ตลอดจนด้านภารกิจที่ดำเนินอยู่ในชีวิตประจำวัน อาจทำให้ข้อมูลคลาดเคลื่อนไป จึงเริ่มบอกข่าวแจ้งรายละเอียดกันด้วยวิธีการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร โดยการพิมพ์ในรูปแบบบัตรเชิญ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 มีการตั้งโรงพิมพ์โดยหมอบรัดเลย์ (Bradley) มีการพิมพ์หนังสือภาษาไทยเพื่อใช้ในการสอนศาสนาคริสต์ แบบเรียนภาษาไทย รวมทั้งเอกสารต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย การบอกกล่าวเชิญชวนให้ร่วมกิจกรรมในสังคมด้วยภาษาพูดตัวต่อตัวในวงจำกัดเปลี่ยนมาเป็นภาษาเขียนซึ่งเข้าสู่ระบบการพิมพ์มากขึ้น จึงปรากฏการพิมพ์บัตรเชิญประเภทต่าง ๆ ได้แก่ บัตรเชิญงานอุปสมบท บัตรเชิญงานมงคลสมรส และบัตรเชิญงานฉาปนกิจ เป็นจำนวนมาก การจัดพิมพ์มีประโยชน์ในด้านการประชาสัมพันธ์งานพิธีต่าง ๆ การกระชับสัมพันธ์ไมตรี และการส่งเสริมความสามัคคี

จากการสังเกตบัตรเชิญที่พิมพ์เผยแพร่ในปัจจุบัน พบว่ามีบัตรเชิญที่นิยมจัดพิมพ์ 3 ประเภท ได้แก่ บัตรเชิญงานอุปสมบท บัตรเชิญงานมงคลสมรส และบัตรเชิญงานฉาปนกิจ ทั้งนี้ ภาษาที่ใช้ในบัตรเชิญมีลักษณะเป็นภาษาในระดับข้อความ (discourse) ที่มีรูปแบบโครงสร้างบางส่วนคล้ายกัน และมีบางส่วนต่างกันตามลักษณะของงานพิธีที่น่าสนใจ การศึกษาภาษาในระดับข้อความ (discourse analysis) เพื่อวิเคราะห์ให้ได้โครงสร้างของบัตรเชิญในงานพิธีต่าง ๆ นี้สามารถวิเคราะห์ได้ด้วยทฤษฎีอรรถภาควิเคราะห์ (move analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หน่วยของข้อความ (text segment) ทำให้เห็นโครงสร้างและองค์ประกอบเนื้อหาของบัตรเชิญได้อย่างชัดเจน Swales (1990) กล่าวว่าการศึกษาวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความ เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ โดยศึกษาว่าข้อความมีการจัดเรียงตัวกันอย่างไร งานวิจัยนี้พิจารณาการจัดเรียงข้อความของบัตรเชิญในภาษาไทย ซึ่งเป็นลักษณะการเขียนข้อความสื่อสารโดยมีเจตนาเพื่อเชิญมาร่วมงาน บอกรายละเอียดของงาน เพื่อประชาสัมพันธ์ และเป็นมารยาททางสังคม จะเห็นได้ว่าบัตรเชิญในภาษาไทย

ทำหน้าที่แฝงเจตนาสื่อสารเรื่องการเชิญอย่างสุภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Austin (1962) และ Searle (1969) เชื่อว่าภาษาไม่ได้จำกัดเพียงการกล่าวถ้อยคำ (locutionary act) แต่สามารถแสดงเจตนา (illocutionary act) และก่อให้เกิดผลต่อผู้รับสาร (perlocutionary act) ดังนั้น การศึกษาบัตรเชิญจึงมีความสำคัญทั้งในด้านการทำความเข้าใจโครงสร้างทางภาษา ตลอดจนสามารถเข้าใจค่านิยมและความเชื่อที่สะท้อนอัตลักษณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมของคนไทยได้เป็นอย่างดี

จากงานวิจัยที่ผ่านมายังไม่พบการวิเคราะห์โครงสร้างภาษาที่ใช้ในบัตรเชิญ พบเพียงการนำทฤษฎีอรรถภาควิเคราะห์มาศึกษาโครงสร้างและองค์ประกอบบทคัดย่อภาษาอังกฤษและภาษาไทยในงานวิจัยสาขาจิตวิทยาและสาขาวิทยาศาสตร์ อีกทั้งมีการนำแนวคิดทฤษฎีอรรถภาควิเคราะห์มาศึกษาในบทพากย์ทั่วภาษาต่างประเทศ และวิเคราะห์การเขียนจดหมายโต้ตอบธุรกิจเท่านั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิเคราะห์โครงสร้างของบัตรเชิญในงานอุปสมบท งานมงคลสมรส และงานฉาปนกิจ ด้วยทฤษฎีอรรถภาควิเคราะห์ เพื่อให้เห็นโครงสร้างเกี่ยวกับการเรียงลำดับส่วนประกอบของข้อความในบัตรเชิญ ค่านิยม และความเชื่อที่ปรากฏในบัตรเชิญภาษาไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างบัตรเชิญภาษาไทยตามแนวอรรถภาควิเคราะห์ (move analysis)
2. เพื่อวิเคราะห์ค่านิยมและความเชื่อที่ปรากฏในบัตรเชิญภาษาไทย

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดการวิจัย

การวิเคราะห์อรรถภาค (move analysis)

การวิเคราะห์อรรถภาค เป็นแนวคิดการวิเคราะห์ภาษาในระดับข้อความ หรือเรียกว่า ปริจเฉท (discourse) มุ่งวิเคราะห์การใช้ภาษาตามวัตถุประสงค์ในการสื่อสารซึ่งวิเคราะห์ได้หลายวิธี วิธีที่นิยมนำมาวิเคราะห์ คือ การวิเคราะห์อรรถภาค ซึ่งเป็นการศึกษาโครงสร้างการเรียงลำดับส่วนประกอบของข้อความ (text) เพื่อให้ข้อความสื่อได้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ Swales (1990, p. 41, as cited in Vongvirulh, 2020, p. 59) ได้เสนอวิธีการวิเคราะห์อรรถภาค (move analysis) โดยวิเคราะห์ในการเขียนบทความวิจัย พบว่า บทความวิจัย

ภาษาอังกฤษจะประกอบด้วยอรรถภาค (move) 3 ลำดับ ได้แก่ อรรถภาคที่ 1 Establishing a territory อรรถภาคที่ 2 Establishing a niche และอรรถภาคที่ 3 Occupying the niche ในอรรถภาคสามารถมีขั้นตอนย่อย เรียกว่า อนุวัจน์ (step)

การวิเคราะห์อรรถภาคในประเทศไทยจะนิยมวิเคราะห์อรรถภาคของบทคัดย่อ บทนำ การอภิปรายผลการวิจัย เช่น บุญบา กนกศิลป์ธรรม (Kanoksilapatharm, 2007) ได้ศึกษาอรรถภาคการเขียนบทความวิจัยภาษาอังกฤษสาขาวิชาจุลชีววิทยา ธีระ รุ่งธีระ (Roungtheera, 2010) ศึกษาการเขียนกิตติกรรมประกาศในวิทยานิพนธ์ภาษาฝรั่งเศสของบัณฑิตไทย : การศึกษาโครงสร้างตามแนวอรรถภาควิเคราะห์และลักษณะทางสังคมวัฒนธรรม นุชนาฏ หาญดำรงกุล (Handamrongkul, 2010) ศึกษาการพาดยั้วรัภาษาฝรั่งเศสของมัคคุเทศก์ ชนิภรณ์ ภูมณี และทรงศรี สรณสถาพร (Phumanee & Soranasathaporn, 2017) ศึกษาการเรียงลำดับของอรรถภาคและการใช้ภาษาในบทคัดย่อของบทความปริทัศน์ในสาขาวิชาสัตวศาสตร์ พิศาล แยมวงษ์ (Yamwong, 2018) ศึกษาการวิเคราะห์อรรถภาคของบทคัดย่อภาษาอังกฤษของบทความวิชาการสาขาวิชาจิตวิทยา สพลเชษฐ์ ประชุมชัย (Prachumchai, 2020) ศึกษาการวิเคราะห์อรรถภาคในบทคัดย่อของวารสารวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ และทรงธรรม วงศ์วิรุฬห์ (Vongvirulh, 2020) ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการเขียนจดหมายโต้ตอบภาษาอังกฤษธุรกิจตามแนวการเขียนแบบบรรทัดฐานร่วมกับแนวคิดกลุ่มคำสำหรับบัณฑิตระดับปริญญาตรี

จากการทบทวนงานวิจัยข้างต้นจะเห็นได้ว่าเป็นการศึกษาระดับข้อความด้วยทฤษฎีอรรถภาควิเคราะห์ จะเห็นว่ายังไม่พบการศึกษ้อรรถภาคในบัตรเชิญภาษาไทย และปรากฏผลงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้ภาษาในการเขียนบัตรเชิญภาษาไทยน้อยมาก นอกจากนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาโครงสร้างของบัตรเชิญโดยนำแนวคิดอรรถภาควิเคราะห์มาศึกษาโครงสร้างและการเรียงลำดับเนื้อหาในบัตรเชิญภาษาไทย เพื่อให้เห็นรูปแบบการเขียนบัตรเชิญที่เป็นมาตรฐานเดียวกันของไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์สัมพันธสาร “อรรถภาควิเคราะห์” (move analysis) ของสเวลส์ (Swales, 2004) การวิเคราะห์สัมพันธสาร (discourse analysis) เป็นการวิเคราะห์โครงสร้างของภาษา การเรียงลำดับของแต่ละ

ส่วนประกอบ เพื่อให้การสื่อสารนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ สเวลส์มองภาษาออกเป็นหน่วยย่อยตามหน้าที่การสื่อสาร คือ อรรถภาค หรือ Move พิจารณาความถี่เป็นสิ่งสำคัญ กล่าวคือ หากอรรถภาคใดปรากฏด้วยความถี่สูงจะถือว่าเป็นอรรถภาคบังคับ (obligatory/conventional move) ส่วนอรรถภาคที่มีความถี่ต่ำจะถือเป็นอรรถภาคทางเลือก (optional move) ทั้งนี้ สัมพันธสารในภาษาหนึ่งนอกจากประกอบด้วยอรรถภาค (move) แล้วยังประกอบด้วยอนุวัจน์ (submove หรือ step)

การวิเคราะห์คำนิยมและความเชื่อที่ปรากฏในบัตรเชิญ ผู้วิจัยวิเคราะห์ตามแนวคิดทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ (ethnosemantic) ของเฟรค (Frake, 1980) ที่เชื่อว่าภาษาเป็นสิ่งสะท้อนความนึกคิดและการมองโลกในแต่ละวัฒนธรรม ทั้งนี้ สามารถวิเคราะห์ได้จากความหมายของคำในภาษา นอกจากนี้ อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา (Wongwattana, 2014, p. 10) ได้กล่าวถึงการศึกษาทางภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ว่าเป็นการศึกษาโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มคนที่ทำการศึกษามีโน้ตทัศน์เกี่ยวกับคำนิยมและความเชื่ออย่างไร ผู้วิจัยวิเคราะห์ความหมายของภาษา และจัดกลุ่มความหมายของภาษาจากข้อมูลมิติวัจนภาษาและมิติอวัจนภาษาจากสีตัวอักษร สปีดริชเชน และรูปภาพประกอบในบัตรเชิญ เพื่อให้เห็นมิติทัศน์ด้านคำนิยมและความเชื่อในสังคมไทย ดังกรอบแนวคิดการวิจัยในภาพที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

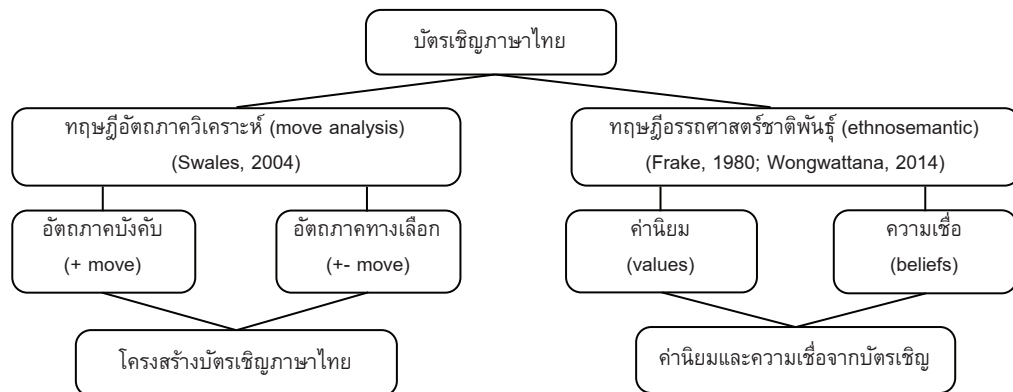
1. ขั้นเตรียมการวิจัย ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเขียนบัตรเชิญภาษาไทยและงานวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์โครงสร้างภาษาตามแนวอรรถภาควิเคราะห์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนบัตรเชิญ ตลอดจนแนวคิดคำนิยมและความเชื่อจากบัตรเชิญ

2. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมบัตรเชิญในโอกาสงานสำคัญ โดยคัดเลือกบัตรเชิญด้วยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากงานมงคลและงานอวมงคลที่นิยมพิมพ์บัตรเชิญแจกในช่วงปี พ.ศ. 2560-2565 พบบัตรเชิญ 3 ประเภท ได้แก่ บัตรเชิญงานอุปสมบท จำนวน 100 ใบ บัตรเชิญงานมงคลสมรส จำนวน 100 ใบ และบัตรเชิญงานฌาปนกิจ จำนวน 100 ใบ จากโรงพิมพ์ที่จัดพิมพ์ (print out) และจากบัตรเชิญประเภทออนไลน์ (online) รวมทั้งหมด 300 ใบ

3. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์บัตรเชิญงานอุปสมบท งานมงคลสมรส และงานฉาปนกิจ ใน 2 มิติ ได้แก่ มิติวัจนภาษา วิเคราะห์โครงสร้างบัตรเชิญแต่ละประเภทตามแนวคิดอรรถภาควิเคราะห์ (move analysis) ของสเวลล์ (Swales, 2004) และมิติอวัจนภาษา วิเคราะห์สีตัวอักษร สีบัตรเชิญ และรูปภาพประกอบ ตามแนวคิดทาง

อรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ (ethnosemantic) ของเฟรค (Frake, 1980)

4. ขั้นสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยด้วยรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (descriptive analysis) ประกอบตารางความถี่ ร้อยละ และแผนภูมิ เผยแพร่เป็นบทความวิจัยในวารสารวิชาการ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในงานวิจัย

ผลการวิจัย

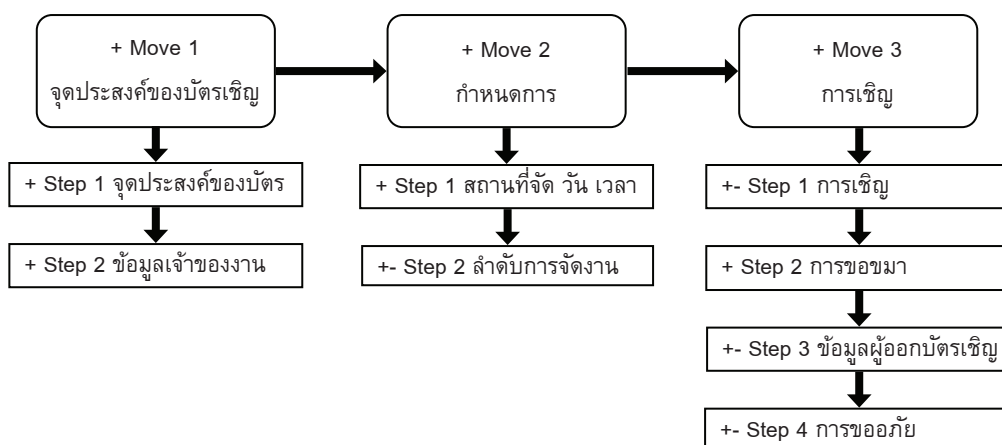
1. การวิเคราะห์โครงสร้างบัตรเชิญงานอุปสมบท งานมงคลสมรส และงานฉาปนกิจ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โครงสร้างบัตรเชิญ 2 ประเภทใหญ่ คือ โครงสร้างบัตรเชิญงานมงคล ได้แก่ บัตรเชิญงานอุปสมบท บัตรเชิญงานมงคลสมรส และบัตรเชิญงานอวมงคล ได้แก่ บัตรเชิญงานฉาปนกิจ จากข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยโดยผู้วิจัยคัดเลือกบัตรเชิญ สามารถวิเคราะห์อรรถภาคจากความรู้ของการปรากฏข้อมูล พบว่า โครงสร้างบัตรเชิญทั้ง 3 ประเภท มีอรรถภาคบังคับ(+ move) และไม่บังคับปรากฏ (+/- move) 3 อรรถภาค ได้แก่ อรรถภาคจุดประสงค์ของบัตรเชิญ

อรรถภาคกำหนดการ และอรรถภาคการเชิญ นอกจากนี้ ยังประกอบด้วยอนุวัจน์ (submove หรือ step) เป็นองค์ประกอบย่อย โดยมีอนุวัจน์บังคับ (+ step) และไม่บังคับปรากฏ (+/- step)

1.1 โครงสร้างบัตรเชิญงานมงคล โครงสร้างบัตรเชิญงานมงคลในงานวิจัยนี้ได้แก่ งานอุปสมบท และงานมงคลสมรส

1.1.1 โครงสร้างบัตรเชิญงานอุปสมบท บัตรเชิญงานอุปสมบทปรากฏอรรถภาคบังคับทั้งหมด 3 อรรถภาค (+ move) และอนุวัจน์ (+/- step) บังคับและไม่บังคับปรากฏ สรุปเป็นแผนภาพโครงสร้างบัตรเชิญงานอุปสมบทได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โครงสร้างบัตรเชิญงานอุปสมบท (ที่มา : Suchada Jiaphong)

อรรถภาคที่ 1 (+ move 1) การบอกจุดประสงค์ของบัตรเชิญ ทำหน้าที่แจ้งเหตุที่มีบัตรเชิญและแจ้งว่าเป็นงานอะไร ของใคร ประกอบด้วย 2 อนุวัจน์ ดังนี้

อนุวัจน์ที่ 1 (+ step 1) การบอกจุดประสงค์ของบัตรเชิญ เป็นการบอกถึงวัตถุประสงค์ที่มีบัตรเชิญมา

อนุวัจน์ที่ 2 (+ step 2) การบอกข้อมูลเจ้าของงานหรือผู้อุปสมบท โดยระบุค่านำหน้า ตำแหน่งสูงสุด ชื่อ และนามสกุลของผู้อุปสมบท ขึ้นต้นด้วยชื่อบิดาก่อนมารดาของผู้อุปสมบทก่อนเสมอ

อรรถภาคที่ 2 (+ move 2) การบอกกำหนดการทำหน้าที่แจ้งกำหนดการจัดงาน ประกอบด้วย 2 อนุวัจน์ ดังนี้

อนุวัจน์ที่ 1 (+ step 1) การบอกสถานที่จัดงาน วัน เวลา โดยระบุสถานที่จัดงาน วัน เวลาอย่างชัดเจน

อนุวัจน์ที่ 2 (+- step 2) การบอกลำดับการจัดงาน เป็นการบอกขั้นตอนการดำเนินงาน อาจะระบุเวลาลำดับงาน ได้แก่ รับนาค เจริญพระพุทธมนต์ และเทศน์สอนนาค รับประทานอาหารร่วมกัน นำนาคเข้าพิธีอุปสมบท หรือแห่นาคอุปสมบท นำนาคเข้าพิธีอุปสมบท ถวายภัตตาหารเพลแด่ภิกษุสงฆ์เพื่อฉลอง เชิญร่วมรับประทานอาหาร หรือพิธีปลงผมนาค แห่นาค รับศีลที่วัด พิธีเทศน์สอนนาค ขอเชิญร่วมรับประทานอาหาร และนำนาคเข้าอุปสมบทในวันถัดไป ทั้งนี้ อนุวัจน์ลำดับการจัดงานอาจไม่ปรากฏทุกบัตรเชิญ

อรรถภาคที่ 3 (+ move 3) การเชิญงานอุปสมบท ทำหน้าที่กล่าวเชิญและแจ้งให้ทราบชื่อ นามสกุล ความสัมพันธ์ของผู้เชิญหรือผู้จัดงานซึ่งมีความสัมพันธ์เป็นญาติผู้ใหญ่ ประกอบด้วย 4 อนุวัจน์ ดังนี้

อนุวัจน์ที่ 1 (+- step 1) การเชิญ เป็นการกล่าวเชิญให้ไปร่วมงาน เช่น มีความยินดีขอเรียนเชิญท่านที่เคารพนับถือไปร่วมงานอนุโมทนาบุญ เนื่องในโอกาสงานอุปสมบท

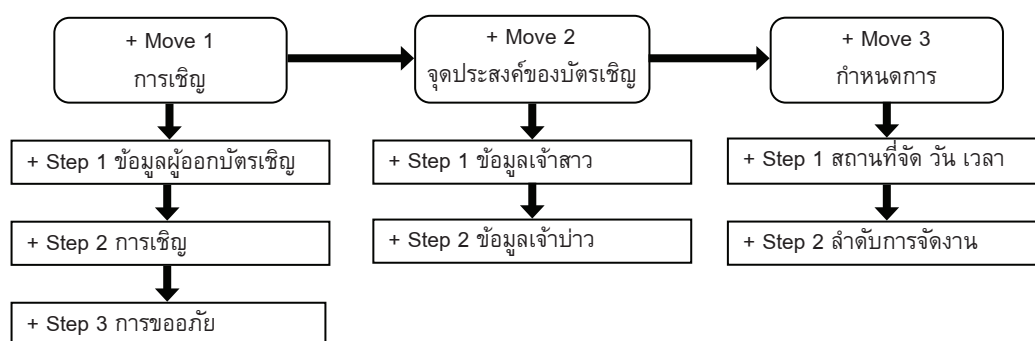
จึงขอเชิญญาติมิตรและท่านที่เคารพนับถือไปร่วมอนุโมทนาในการอุปสมบทครั้งนี้โดยพร้อมเพรียงกัน ทั้งนี้ บางบัตรอาจไม่ปรากฏคำกล่าวเชิญ

อนุวัจน์ที่ 2 (+ step 2) การขอขมาลาอุปสมบทนั้น เป็นการกล่าวขอโทษที่เคยล่วงเกินหรือทำให้ไม่พอใจในการกระทำใด ๆ ที่ผ่านมา ได้แก่ กรรมใดที่ผู้อุปสมบทเคยล่วงเกินท่านด้วยกายกรรม วาจกรรม มโนกรรม ขอได้โปรดอโหสิกรรมให้แก่ผู้อุปสมบทด้วยเทอญ, กรรมใดที่ผู้อุปสมบทเคยล่วงเกินท่านด้วยกายกรรม วาจกรรม มโนกรรม ขอได้โปรดอโหสิกรรมให้แก่ผู้อุปสมบทด้วย โดยปรากฏการขอขมาลาอุปสมบททุกบัตรเชิญ นอกจากนี้ บางบัตรเชิญอาจใช้บทประพันธ์เป็นการกล่าวขอลาอุปสมบท

อนุวัจน์ที่ 3 (+- step 3) การบอกข้อมูลผู้ออกบัตรเชิญ เป็นการระบุชื่อ นามสกุล และความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้อุปสมบท อาจะระบุข้อความว่า เจ้าภาพ ขึ้นต้นด้วยค่านำหน้าหรือยศตำแหน่งสูงสุดของญาติฝ่ายชายก่อนฝ่ายหญิง อาจไม่ปรากฏอนุวัจน์นี้ในทุกบัตรเชิญ บางบัตรเชิญอาจไม่ปรากฏข้อมูลผู้ออกบัตรเชิญหรือชื่อเจ้าภาพ คำกล่าวขอบคุณ และกล่าวขออภัย หรือบางบัตรเชิญอาจย้ายไปอยู่ส่วนแรกของบัตรเชิญ

อนุวัจน์ที่ 4 (+- step 4) การขออภัย เป็นการกล่าวขอโทษที่มีบัตรเชิญมาโดยมิได้มาเชิญด้วยตัวเอง ได้แก่ ขออภัยหากมิได้มาเรียนเชิญด้วยตนเอง บางบัตรเชิญอาจไม่ปรากฏอนุวัจน์นี้

1.1.2 โครงสร้างบัตรเชิญงานมงคลสมรส บัตรเชิญงานมงคลสมรสปรากฏอรรถภาคบังคับทั้งหมด 3 อรรถภาค (+ move) และอนุวัจน์ (+- step) บังคับและไม่บังคับปรากฏสรุปเป็นแผนภาพโครงสร้างบัตรเชิญงานมงคลสมรสได้ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 โครงสร้างบัตรเชิญงานมงคลสมรส (ที่มา : Suchada Jiaphong)

อรรถภาคที่ 1 (+ move 1) การเชิญเข้าร่วมงานมงคลสมรส ทำหน้าที่กล่าวเชิญหรือแจ้งให้ทราบ โดยพิมพ์ชื่อ นามสกุลผู้จัดงาน อาจระบุความสัมพันธ์ของผู้จัดงานหรือเจ้าภาพของงาน ซึ่งเป็นญาติผู้ใหญ่ และกล่าวคำเชิญให้มาร่วมงาน ประกอบด้วย 3 อนุวัจน์ ดังนี้

อนุวัจน์ที่ 1 (+ step 1) การบอกข้อมูลผู้ออกบัตรเชิญ โดยระบุชื่อ นามสกุล และความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับคู่สมรส ทั้งนี้จะขึ้นต้นด้วยญาติฝ่ายหญิงก่อนฝ่ายชาย โดยระบุชื่อสกุลบิดาและตามด้วยมารดาฝ่ายเจ้าสาว แล้วตามด้วยชื่อสกุลบิดาและมารดาฝ่ายเจ้าบ่าว

อนุวัจน์ที่ 2 (+ step 2) การเชิญ การกล่าวคำเชิญเพื่อให้มาร่วมงาน ได้แก่ มีความยินดี ขอเรียนเชิญท่านเป็นเกียรติเนื่องในพิธีมงคลสมรส, ขอเรียนเชิญพ่อแม่พี่น้องร่วมเป็นเกียรติแสดงความยินดีและรับประทานอาหารร่วมกันเนื่องในงานพิธีมงคลสมรส

อนุวัจน์ที่ 3 (+ step 3) การกล่าวขออภัย การกล่าวเพื่อแสดงการขอโทษที่ผู้จัดไม่สามารถมาเชิญด้วยตนเองล่วงหน้า ได้แก่ ขออภัยหากมิได้มาเรียนเชิญด้วยตนเอง อนุวัจน์นี้นิยมเขียนไว้ในลำดับสุดท้ายของบัตรเชิญ

อรรถภาคที่ 2 (+ move 2) การบอกจุดประสงค์ของบัตรเชิญ ทำหน้าที่แจ้งรายละเอียดชื่อคู่สมรสเป็นงานของใคร ประกอบด้วย 2 อนุวัจน์ ดังนี้

อนุวัจน์ที่ 1 (+ step 1) การบอกข้อมูลเจ้าสาว ชื่อ นามสกุลเจ้าสาวก่อน อาจวงเล็บชื่อเล่น

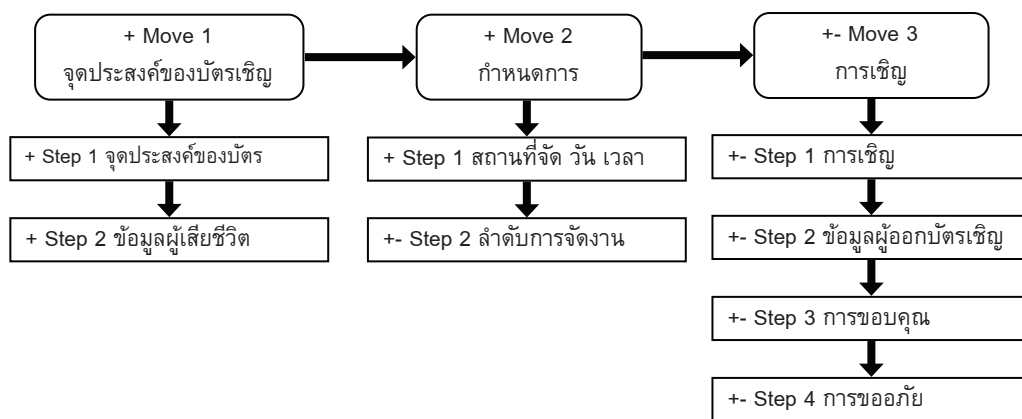
อนุวัจน์ที่ 2 (+ step 2) การบอกข้อมูลเจ้าบ่าว ชื่อ นามสกุลเจ้าบ่าว อาจวงเล็บชื่อเล่น

อรรถภาคที่ 3 (+ move 3) การบอกกำหนดการ ทำหน้าที่แจ้งกำหนดการจัดงาน ประกอบด้วย 2 อนุวัจน์ ดังนี้

อนุวัจน์ที่ 1 (+ step 1) การบอกวัน เวลา สถานที่จัดงาน

อนุวัจน์ที่ 2 (+ step 2) การบอกลำดับการจัดงาน ได้แก่ พิธีหมั้น ฉลองมงคลสมรส ร่วมรับประทานอาหาร หรือพิธีสงฆ์ พิธีแห่ขันหมากและพิธีหมั้น พิธีหลั่งน้ำพระพุทธมนต์ร่วมรับประทานอาหาร, ตักบาตรถวายภัตตาหารเช้าแด่พระสงฆ์ พิธีบายศรีสู่ขวัญคู่บ่าว-สาว ร่วมรับประทานอาหาร หรือแห่ขันหมาก ผูกข้อมือบ่าวสาวเรียกขวัญ ร่วมรับประทานอาหาร ทั้งนี้ อนุวัจน์ลำดับการจัดงานอาจไม่ปรากฏทุกบัตรเชิญ

1.2 โครงสร้างบัตรเชิญงานอวมงคล โครงสร้างบัตรเชิญงานอวมงคลปรากฏอรรถภาคบังคับ 2 อรรถภาค ได้แก่ อรรถภาคจุดประสงค์ของบัตรเชิญ และอรรถภาคกำหนดการ (+ move) และไม่บังคับปรากฏ 1 อรรถภาค ได้แก่ อรรถภาคการเชิญ (+ move) และอนุวัจน์ (+ step) บังคับและไม่บังคับปรากฏ ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 โครงสร้างบัตรเชิญงานอวมงคล (ที่มา : Suchada Jiaphong)

อรรถภาคที่ 1 (+ move 1) การบอกจุดประสงค์ของบัตรเชิญ ทำหน้าที่แจ้งเหตุที่มีบัตรเชิญ และเป็นงานของใคร และประกอบด้วย 2 อนุวัจน์ ดังนี้

อนุวัจน์ที่ 1 (+ step 1) การบอกจุดประสงค์ของบัตรเชิญ ได้แก่ การแจ้งเหตุที่มีบัตรเชิญมา

อนุวัจน์ที่ 2 (+ step 2) การบอกข้อมูลผู้เสียชีวิตหรือเจ้าของงาน โดยระบุคำนำหน้า ยศตำแหน่งสูงสุด ชื่อและนามสกุลของผู้เสียชีวิต

อรรถภาคที่ 2 (+ move 2) การบอกกำหนดการ ทำหน้าที่แจ้งกำหนดการจัดงาน ประกอบด้วย 2 อนุวัจน์ ดังนี้

อนุวัจน์ที่ 1 (+ step 1) การบอกสถานที่จัดงาน วัน เวลา โดยระบุสถานที่จัดงาน วัน เวลาอย่างชัดเจน

อนุวัจน์ที่ 2 (+- step 2) การบอกลำดับการจัดงาน เช่น เคลื่อนศพไปยังวัด สวดพระอภิธรรม ถวายภัตตาหารเพล แต่พระสงฆ์ พระสงฆ์แสดงธรรมเทศนา สวดมาติกาพิธี ทอดผ้าไตรบังสุกุล พระราชทานเพลิงศพ ทั้งนี้ อนุวัจน์ลำดับการจัดงานอาจไม่ปรากฏทุกบัตรเชิญ

อรรถภาคที่ 3 (+- move 3) การเชิญ ทำหน้าที่กล่าวเชิญ โดยแจ้งให้ทราบชื่อ นามสกุล และความสัมพันธ์ของผู้จัดงาน หรือเจ้าภาพของงาน ซึ่งมีความสัมพันธ์เป็นญาติใกล้ชิด กล่าวเชิญ กล่าวขอบคุณ และกล่าวขอร้อง ประกอบด้วย 4 อนุวัจน์ ทั้งนี้ไม่บังคับปรากฏทุกอนุวัจน์ หรืออาจสลับลำดับ อนุวัจน์ที่ 2 มาไว้ส่วนท้ายสุดบางบัตรเชิญ หรือ อนุวัจน์ที่ 1 และอนุวัจน์ที่ 2 อาจสลับลำดับได้

อนุวัจน์ที่ 1 (+- step 1) การเชิญ ได้แก่ จึ่งขอทราบเรียน และเรียนเชิญท่านมาด้วยความเคารพ จึ่งขอเรียนเชิญท่านที่เคารพนับถือ ไปร่วมเป็นเกียรติแก่ผู้ว่าชนม์ในครั้งนี้นด้วย

อนุวัจน์ที่ 2 (+- step 2) การบอกข้อมูลผู้ออกบัตรเชิญ โดยระบุชื่อ นามสกุล และความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้ใช้ชีวิต อาจระบุข้อความว่า เจ้าภาพ

อนุวัจน์ที่ 3 (+- step 3) การขอบคุณ เป็นการกล่าวขอบคุณที่มาร่วมงาน ได้แก่ ขอขอบพระคุณทุกท่านที่มาร่วมงานด้วยความเคารพนับถือ, ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้เกียรติมาร่วมงานครั้งนี้

อนุวัจน์ที่ 4 (+- step 4) การขอร้อง ทำหน้าที่กล่าวแสดงความขอโทษล่วงหน้าที่ไม่สามารถเดินทางมาเชิญ ให้เข้าร่วมงานด้วยตนเอง ได้แก่ เจ้าภาพขอร้องมา ณ ที่นี้ หากมิได้มาเรียนเชิญด้วยตนเอง ขอร้องหากมิได้มาเรียนเชิญ ท่านด้วยตนเอง หากการต้อนรับขาดตกบกพร่องประการใด ขอร้องไว้ ณ ที่นี้ด้วย

2. การวิเคราะห์ค่านิยมและความเชื่อที่ปรากฏในบัตรเชิญภาษาไทย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ค่านิยมและความเชื่อจากทั้งวัจนภาษา และอวัจนภาษาประกอบ โดยรูปแบบของบัตรเชิญนอกจากใช้วัจนภาษาแล้วยังประกอบด้วยอวัจนภาษา (non-verbal language) ได้แก่ สีตัวอักษร สีสันบัตรเชิญ และรูปภาพประกอบในบัตรเชิญ ซึ่งสามารถทำให้เห็นค่านิยมและความเชื่อของคนไทย ดังนี้

2.1 ค่านิยมที่ปรากฏในบัตรเชิญงานมงคลและงานอวมงคลภาษาไทย งานวิจัยนี้พบค่านิยม 3 ด้าน ได้แก่

ค่านิยมการให้เกียรติผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัว ค่านิยมการให้เกียรติญาติฝ่ายหญิงในงานมงคลสมรส และค่านิยมการเชิญเข้าร่วมงานในสังคมไทย

2.1.1 ค่านิยมการให้เกียรติผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัว จากโครงสร้างในบัตรเชิญทั้งงานอุปสมบท งานมงคลสมรส และงานฌาปนกิจ หากมีการระบุชื่อเจ้าภาพผู้ออกบัตรเชิญ จะเขียนชื่อเจ้าภาพโดยขึ้นต้นด้วยชื่อสกุลบิดาก่อนชื่อสกุลมารดาเสมอ สะท้อนให้เห็นค่านิยมของครอบครัวไทยที่ให้ความสำคัญกับผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัว ดังสำนวนไทย ผู้ชายเปรียบเหมือนช้างเท้าหน้า ให้ความดูแลและเป็นผู้นำในครอบครัว ดังเนื้อหาในบัตรเชิญ อรรถภาคที่ 1 จุดประสงค์ของบัตรเชิญ อนุวัจน์ที่ 2 ข้อมูลเจ้าของงานหรือผู้อุปสมบท โดยระบุคำนำหน้า ยศตำแหน่งสูงสุด ชื่อ และนามสกุลของผู้อุปสมบท โดยขึ้นต้นด้วยชื่อบิดาก่อนมารดาของผู้อุปสมบทก่อนเสมอ จากโครงสร้างในบัตรเชิญงานอุปสมบท เมื่อระบุชื่อเจ้าภาพจะขึ้นต้นด้วยชื่อบิดาและตามด้วยชื่อมารดาก่อนเสมอ สะท้อนถึงการยกย่องฝ่ายชายเป็นผู้นำในครอบครัว

2.1.2 ค่านิยมการให้เกียรติญาติฝ่ายหญิงในงานมงคลสมรส จากเนื้อหาในบัตรเชิญงานมงคลสมรส สะท้อนให้เห็นค่านิยมจากงานมงคลสมรสโดยให้เกียรติฝ่ายหญิงซึ่งเป็นฝ่ายเจ้าสาวก่อนเสมอ ดังในเนื้อหาของบัตรเชิญ เช่น อรรถภาคที่ 1 การเชิญงานมงคลสมรส อนุวัจน์ที่ 1 ข้อมูลผู้ออกบัตรเชิญ โดยระบุชื่อ นามสกุล และความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับคู่สมรส ทั้งนี้จะขึ้นต้นด้วยญาติฝ่ายหญิงก่อน โดยระบุชื่อสกุลบิดาและตามด้วยมารดาฝ่ายเจ้าสาว แล้วตามด้วยชื่อสกุลบิดาและมารดาฝ่ายเจ้าบ่าว สะท้อนถึงการให้เกียรติผู้หญิงในเรื่องบทบาทเจ้าสาวที่มีหน้าที่เป็นภรรยาและแม่ที่ดี

2.1.3 ค่านิยมการเชิญเข้าร่วมงานในสังคมไทย ในบัตรเชิญงานมงคลและอวมงคล เจ้าภาพต้องเป็นผู้กล่าวเชิญเพื่อให้เกียรติผู้ร่วมงานโดยเฉพาะผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือต้องเดินทางไปเชิญด้วยตนเองพร้อมบัตรเชิญ อย่างไรก็ตามหากเจ้าภาพไม่สามารถไปเชิญด้วยตนเองได้ทุกคนในบัตรเชิญจึงระบุข้อความกล่าวเชิญ และข้อความขอร้องไว้ในบัตรเชิญเพื่อเป็นการยกย่องและการให้เกียรติผู้มาร่วมงาน เช่น บัตรเชิญงานอุปสมบท อรรถภาคที่ 3 อนุวัจน์ที่ 4 การขอร้องจะระบุข้อความ ขอร้องหากมิได้มาเรียนเชิญด้วยตนเอง เป็นต้น

2.2 ความเชื่อที่ปรากฏในบัตรเชิญงานมงคลและงานอวมงคลภาษาไทย ผู้วิจัยวิเคราะห์ความเชื่อที่ปรากฏ

ในบัตรเชิญงานมงคลและงานอวมงคล จากวัจนภาษา คือ ภาษาเขียน และอวัจนภาษา คือ สี ตัวอักษร และรูปภาพ ประกอบที่ปรากฏในบัตรเชิญ พิจารณาประกอบการสังเคราะห์ ความเชื่อ จากข้อมูลในบัตรเชิญพบความถี่และร้อยละของการใช้สีและรูปภาพประกอบ ดังนี้

2.2.1 สีในบัตรเชิญงานมงคลและงานอวมงคล
ความเชื่อของคนในสังคมไทยโดยเฉพาะเรื่องสี ผู้วิจัยพบว่า สีที่ใช้ในบัตรเชิญ ได้แก่ สีบัตรเชิญ และสีตัวอักษร มีความสัมพันธ์กับความเชื่อของคนในสังคมไทย จากบัตรเชิญนับความถี่การปรากฏการใช้สีได้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สีที่ปรากฏในบัตรเชิญ

ประเภทบัตรเชิญ	สี		ความถี่	ร้อยละ
	สีบัตรเชิญ	สีตัวอักษร		
งานอุปสมบท	เหลือง	ทอง	62	62.00
	ครีม	ทอง	8	8.00
	เหลืองฟ้า	ทอง	26	26.00
	ฟ้า	ทอง	2	2.00
	ขาว	เหลือง	2	2.00
รวม			100	100.00
งานมงคลสมรส	ชมพู	ชมพู	68	68.00
	ขาว	ชมพู/ฟ้า/แดง	3	3.00
	ฟ้า	ขาว/ทอง	13	13.00
	น้ำตาล	ทอง/น้ำตาล	1	1.00
	เขียว	ทอง/เขียว	2	2.00
	ครีม	ทอง/ชมพู	10	10.00
	ส้ม	ทอง	2	2.00
	น้ำเงิน	เงิน/ฟ้า	1	1.00
รวม			100	100.00
งานฌาปนกิจ	ขาว	ดำ	87	87.00
	ครีม	ดำ	12	12.00
	เทา	ดำ	1	1.00
รวม			100	100.00

จากตารางที่ 1 แสดงความถี่ของสีบัตรเชิญและสีตัวอักษร ในบัตรเชิญ พบว่า งานอุปสมบทนิยมใช้บัตรเชิญสีเหลือง ตัวอักษรสีทอง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.00 งานมงคลสมรส นิยมใช้บัตรเชิญและตัวอักษรสีชมพูมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.00 และงานฌาปนกิจนิยมใช้บัตรเชิญสีขาว ตัวอักษรสีดำ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.00 จากความถี่ที่ปรากฏของ สีบัตรเชิญและสีตัวอักษร

2.2.2 รูปภาพประกอบในบัตรเชิญงานมงคล และงานอวมงคล จากข้อมูลบัตรเชิญงานมงคล ได้แก่ งานอุปสมบท งานมงคลสมรส และงานอวมงคล ได้แก่ งานฌาปนกิจ นอกจากภาษาเขียนที่เป็นวัจนภาษาใน บัตรเชิญแล้ว จะพบว่าทุกบัตรเชิญนิยมมีรูปภาพประกอบ ซึ่งเป็นอวัจนภาษาที่มีความหมายสัมพันธ์กับลักษณะ ของงาน สะท้อนความเชื่อของคนในสังคมไทย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 รูปภาพที่ปรากฏในบัตรเชิญ

ประเภท บัตรเชิญ	อวัจนภาษา : รูปภาพ				
	มนุษย์	พืช	สัตว์	สิ่งของ/สถานที่	สิ่งเหนือธรรมชาติ
งานอุปสมบท	พระสงฆ์, พระพุทธรเจ้า, รูปผู้อุปสมบท	ดอกบัว	พญานาค, กวางทอง	ธรรมจักร, พระอุโบสถ, เครื่องอัฐบริวาร, ใบเสมา, ลายไทย	-
งานมงคลสมรส	หัวใจ, หัวใจคู่, คนหันหน้าหากัน, รูปเจ้าบ่าวเจ้าสาว	ดอกกุหลาบ, ดอกไม้ต่าง ๆ, ช่อดอกไม้, ใบไม้	หอยสังข์, หงส์คู่	พวงมาลัย, โบว์, แหวนเพชร	-
งานฌาปนกิจ	รูปผู้เสียชีวิต	ดอกกลีลาดี, ดอกไม้ดำ/ขาว	-	เมรุ, โกศ, โบว์ดำ, ราชรถ, ลายไทย	เทวดา, นางฟ้า, สวรรค์

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่ารูปภาพประกอบในบัตรเชิญมีความสัมพันธ์กับลักษณะของงานอุปสมบท งานมงคลสมรส และงานฌาปนกิจ โดยพบว่าในงานมงคล ได้แก่ งานอุปสมบท และงานมงคลสมรส จะปรากฏรูปภาพเกี่ยวกับมนุษย์ พืช สัตว์ และสิ่งของ/สถานที่ ส่วนงานอวมงคล ได้แก่ งานฌาปนกิจ จะปรากฏรูปภาพเกี่ยวกับมนุษย์ พืช สิ่งของ/สถานที่ และสิ่งเหนือธรรมชาติ

ความเชื่อที่ปรากฏในงานมงคลและงานอวมงคลจากสีในบัตรเชิญ สีตัวอักษร และภาพประกอบในบัตรเชิญสามารถวิเคราะห์ความเชื่อ สรุปได้ดังนี้

1) ความเชื่อเรื่องสี ผลการวิเคราะห์ พบว่า สีบัตรและสีของตัวอักษรที่ใช้ในบัตรเชิญในงานมงคลและงานอวมงคลมีความหมายสัมพันธ์กับความเชื่อของคนไทย บัตรเชิญงานอุปสมบทนิยมใช้บัตรเชิญเจดสีเหลืองมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.00 สะท้อนความเชื่อเกี่ยวกับสีในทางศาสนาและประเพณี การใช้สีเหลือง สีทองในการจัดทำบัตรเชิญงานอุปสมบทเชื่อว่าเป็นสีแห่งศาสนา สีของจีวรที่สัมพันธ์กับศาสนา นอกจากนี้ ในงานมงคลสมรสนิยมใช้บัตรเชิญด้วยสีชมพูมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.00 สีชมพูซึ่งสัมพันธ์กับงานมงคลสมรสที่คู่บ่าวสาวต้องมีความรัก อ่อนหวาน และสีที่สัมพันธ์กับงานฌาปนกิจ บัตรเชิญงานฌาปนกิจนิยมใช้สีบัตรเชิญเจดสีขาว ตัวอักษรสีดำ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.00 เชื่อว่าการใช้สีขาว สีดำ หรือสีหม่นเช่นสีเทา เป็นสีสุภาพเรียบง่ายสํารวม เนื่องจากยังมีความเศร้ากับการเสียชีวิต หากใช้สีสดใสจะเป็นการไม่ให้เกิดจิตเจ้าภาพ

2) ความเชื่อเรื่องความรัก ปรากฏใช้เป็นรูปภาพประกอบในบัตรเชิญงานมงคลสมรส ได้แก่ ใจ และหัวใจ ทั้งนี้ การใช้รูปหัวใจประกอบในบัตรเชิญงานมงคลสมรสสะท้อนความเชื่อว่าหัวใจเป็นสัญลักษณ์ของความรัก การอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวเดียวกันต้องประกอบด้วยความรักที่มีต่อกัน ความรู้สึก ความนึกและความคิดเป็นหนึ่งเดียวกันของคู่สมรส นอกจากนี้ยังใช้รูปภาพคนหันหน้าเข้าหากัน แสดงถึงชีวิตคู่ของเจ้าบ่าวและเจ้าสาวต้องรักและสามัคคี

3) ความเชื่อเรื่องพืช พืชและดอกไม้ที่ปรากฏในบัตรเชิญแบ่งได้เป็นที่ใช้ในงานมงคลและงานอวมงคล โดยคนไทยเชื่อว่าพืชบางชนิดมีชื่อที่เป็นมงคลและอวมงคล จากงานวิจัยนี้นิยมใช้ภาพดอกบัวในบัตรเชิญงานอุปสมบท ทั้งนี้เชื่อว่าดอกบัวเป็นดอกไม้ในทางพระพุทธศาสนา ดอกกุหลาบเป็นดอกไม้แห่งความรัก และดอกกลีลาดี เดิมชื่อดอกกลิ่นหอมเป็นดอกไม้แห่งความเศร้า ทุกข์ระทมใจ คนไทยเชื่อว่าชื่อพ้องกับคำว่า ระทม แปลว่า เศร้าโศก ทุกข์ใจ นอกจากนี้ยังมีพืชชนิดอื่น ๆ ได้แก่ เครือดอกไม้ ช่อดอกไม้ ต้นไม้ ใบไม้ ปรากฏในบัตรเชิญงานมงคลซึ่งสะท้อนถึงความมงคลเจริญรุ่งเรือง เช่น ดอกไม้สีขาว ช่อดอกไม้ เป็นต้น

4) ความเชื่อเรื่องสัตว์ จากรูปภาพประกอบที่ใช้ในงานอุปสมบทปรากฏรูปภาพพญานาคและกวางทอง ซึ่งสัตว์เหล่านี้เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา ส่วนในงานมงคลสมรสจะปรากฏหอยสังข์ ตามตำนานและความเชื่อความเป็นมงคล

5) ความเชื่อเรื่องสิ่งของ จากรูปภาพประกอบในบัตรเชิญจะเห็นได้ว่าใช้รูปภาพสิ่งของในการประกอบพิธี ได้แก่

งานอุปสมบทจะปรากฏภาพประกอบเกี่ยวกับสิ่งของที่ใช้ รวมถึงสถานที่ในการอุปสมบทซึ่งเชื่อว่าเป็นของมงคล ได้แก่ ธรรมจักร พระอุโบสถ เครื่องอัฐบริขาร ใบเสมา และลายไทย ซึ่งแสดงถึงศาสนาและหลักธรรมคำสั่งสอน ส่วนงานมงคลสมรสจะเกี่ยวข้องกับการประกอบพิธี ได้แก่ พวงมาลัย และเงินสินสอดทองหมั้น เช่น แหวนเพชร สะท้อนถึงความเจริญรุ่งเรือง ร่ำรวย เป็นมงคล ส่วนในงานฉานปณิกจะใช้รูปภาพเกี่ยวกับสิ่งของและสถานที่ ได้แก่ เมรุ และอุปกรณ์ในการประกอบพิธี ได้แก่ โศก โบว์ดำ ประดับตกแต่งด้วยลายไทยสีดำ ซึ่งเป็นการแสดงถึงบรรยากาศและความโศกเศร้าไว้อาลัย

6) ความเชื่อเรื่องสวรรค์ จากรูปภาพประกอบที่ใช้ในบัตรเชิญงานฉานปณิกปรากฏรูปภาพเทวดา นางฟ้า สวรรค์ สะท้อนให้เห็นความเชื่อของคนในสังคมไทย ซึ่งนับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่ เชื่อว่าเมื่อเสียชีวิตแล้วย่อมขึ้นสู่สรวงสวรรค์ มีเทวดานางฟ้ามารับเพื่อไปสู่ทางแห่งความสุขคติ

สรุปผลการวิจัย

โครงสร้างบัตรเชิญภาษาไทยตามแนวอรรถาภิธานวิเคราะห์ (move analysis) ในบัตรเชิญภาษาไทยในงานมงคล ได้แก่ งานอุปสมบท งานมงคลสมรส และงานฉานปณิก ได้แก่ งานฉานปณิก พบว่าโครงสร้างของบัตรเชิญมีอรรถาภิธานเหมือนกัน 3 อรรถาภิธาน ได้แก่ อรรถาภิธานการบอกจุดประสงค์ของบัตรเชิญ อรรถาภิธานการบอกกำหนดการ และอรรถาภิธานการเชิญ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. โครงสร้างบัตรเชิญงานอุปสมบท และงานฉานปณิก ประกอบด้วยอรรถาภิธาน 3 ส่วน ได้แก่ การบอกจุดประสงค์ของบัตรเชิญ การบอกกำหนดการ และการเชิญ ตามลำดับ
2. โครงสร้างบัตรเชิญงานมงคลสมรส ประกอบด้วยอรรถาภิธาน 3 ส่วน ได้แก่ การเชิญ การบอกจุดประสงค์ของบัตรเชิญ และการบอกกำหนดการ ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังพบข้อแตกต่างเรื่องการบังคับ (+) และ ไม่บังคับปรากฏ (+-) ของอรรถาภิธาน และการเรียงลำดับอนุวัจน์ที่แตกต่างกัน ในงานอุปสมบทและงานมงคลสมรสจะมีอรรถาภิธานบังคับ 3 อรรถาภิธาน ได้แก่ อรรถาภิธานการบอกจุดประสงค์ของบัตรเชิญ อรรถาภิธานการบอกกำหนดการ และอรรถาภิธานการเชิญ ส่วนงานฉานปณิก ซึ่งเป็นงานอวมงคล จะปรากฏอรรถาภิธานบังคับเพียง 2 อรรถาภิธาน ได้แก่ อรรถาภิธานการบอกจุดประสงค์ของบัตรเชิญ และอรรถาภิธานการบอกกำหนดการ

ส่วนอรรถาภิธานการเชิญในบัตรเชิญงานฉานปณิกจะไม่บังคับปรากฏ นอกจากนี้ การเรียงลำดับข้อความในบัตรเชิญงานอุปสมบทและงานฉานปณิก ในอรรถาภิธานการเชิญ อนุวัจน์การเชิญ อาจสลับลำดับกับอนุวัจน์ข้อมูลผู้ออกบัตรได้ ส่วนบัตรเชิญงานมงคลสมรสจะไม่ปรากฏการสลับลำดับของอนุวัจน์

ผลการวิเคราะห์คำนิยมและความเชื่อที่ปรากฏในบัตรเชิญงานมงคลและงานอวมงคล พบคำนิยม 3 ด้าน ได้แก่ คำนิยมการให้เกียรติผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัว คำนิยมการให้เกียรติฝ่ายหญิงในงานมงคลสมรส และคำนิยมการเชิญเข้าร่วมงานมงคลและงานอวมงคล ส่วนความเชื่อที่ปรากฏในบัตรเชิญงานมงคลและงานอวมงคล พบ 6 ด้าน ได้แก่ ความเชื่อเรื่องสี่ ความเชื่อเรื่องความรัก ความเชื่อเรื่องพืช ความเชื่อเรื่องสัตว์ ความเชื่อเรื่องสิ่งของ และความเชื่อเรื่องสวรรค์

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างภาษาในบัตรเชิญงานอุปสมบท งานมงคลสมรส และงานฉานปณิก ประกอบด้วยจำนวน 3 ส่วน ได้แก่ อรรถาภิธานจุดประสงค์ของบัตรเชิญ อรรถาภิธานการเชิญ และอรรถาภิธานกำหนดการ ทั้งนี้ รสรินดิษฐ์บรรจง (Dittabanjong, 2009, pp. 238–245) กล่าวถึงหลักการเขียนบัตรเชิญ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนต้น ส่วนกลาง และส่วนท้าย ซึ่งในงานวิจัยนี้พบโครงสร้างบัตรเชิญแบ่งได้เป็น 3 ส่วนเช่นกัน ได้แก่ ส่วนอรรถาภิธานจุดประสงค์ อรรถาภิธานกำหนดการ และอรรถาภิธานการเชิญ

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่าการเรียงลำดับอรรถาภิธานในบัตรเชิญงานมงคลสมรสแตกต่างกับบัตรเชิญงานอุปสมบท และงานฉานปณิก โดยงานมงคลสมรสจะนำอรรถาภิธานการเชิญมาเป็นลำดับแรกแสดงถึงการให้ความสำคัญกับการกล่าวเชิญให้มาร่วมงาน ส่วนงานอุปสมบทและงานฉานปณิกจะใช้อรรถาภิธานจุดประสงค์เป็นลำดับแรกซึ่งให้ความสำคัญกับการแจ้งจัดงานโดยเฉพาะงานฉานปณิก แม้ไม่กล่าวเชิญเมื่อทราบว่าเป็นงานดังกล่าวโดยวัฒนธรรมความเชื่อของคนไทยเมื่อเสียชีวิตต้องไปเผาเพื่อส่งผู้ตายขึ้นสู่สวรรค์ถือเป็นงานสำคัญ นอกจากนี้ การศึกษาอรรถาภิธานในบทความวิจัยเรื่องบทพากย์ท้าวภาษาฝรั่งเศส (Handamrongkul, 2010) พบว่าการลำดับของอรรถาภิธานอาจเปลี่ยนแปลงได้ ทำให้เกิดรูปแบบย่อยที่แตกต่างกัน ซึ่งในงานวิจัยนี้พบเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ในบัตรเชิญงานมงคลสมรส จะลำดับอรรถาภิธานการเชิญขึ้นต้นลำดับแรกในบัตรเชิญก่อน ส่วนบัตรเชิญงานอุปสมบท

และงานฉาปนกิจ จะเรียงลำดับไว้ในลำดับสุดท้าย และในโครงสร้างย่อยคืออนุวัจน์สามารถบังคับปรากฏหรือไม่บังคับปรากฏในบางบัตรเชิญได้ เช่น อนุวัจน์การเชิญในบัตรเชิญงานฉาปนกิจ บางบัตรเชิญอาจไม่ปรากฏคำกล่าวเชิญได้ ซึ่งเป็นไปตามแนวความคิดการวิเคราะห์อัตถภาพของ สเวลล์ (Swales, 1990)

ส่วนประเด็นค่านิยมและความเชื่อของคนไทยจากบัตรเชิญ ซึ่งวิเคราะห์จากวัจนภาษาและอวัจนภาษาที่ปรากฏในบัตรเชิญสามารถอภิปรายผลได้เป็นประเด็นดังนี้

1. ค่านิยมผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัว จากเนื้อหาในบัตรเชิญทั้งงานอุปสมบท งานมงคลสมรส และงานฉาปนกิจ สะท้อนให้เห็นค่านิยมของครอบครัวไทยที่ให้ความสำคัญกับผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัว โดยการนำชื่อบิดาขึ้นต้นก่อนชื่อมารดาในการลำดับชื่อ สอดคล้องกับสำนวนไทย ผู้ชายเปรียบเหมือนช้างเท้าหน้า ให้ความดูแลและเป็นผู้นำครอบครัว ซึ่งในงานวิจัยของ ณรงค์กร รอดทรัพย์ (Rodsap, 2012, p. 30) กล่าวถึงแนวคิดปิตาธิปไตยในบริบทสังคมวัฒนธรรมภูมิภาคเอเชียพบว่าแนวคิดปิตาธิปไตยในอดีตยังดำรงอยู่ในปัจจุบัน โดยระบบแนวคิดผู้ชายเป็นใหญ่ ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชายโดยผ่านสถาบันครอบครัว สังคมปิตาธิปไตย (patriarchy) หรืออำนาจของบิดา หรือปัจจุบันใช้คำว่า ระบบชายเป็นใหญ่ ส่วนผู้หญิงจะมีสถานะเป็นแม่และภรรยาที่ดี นอกจากนี้ในสังคมไทยยังเป็นระบบอาวุโสโดยจะเรียงลำดับญาติที่มีความอาวุโสขึ้นต้นก่อนเสมอ อย่างไรก็ตามในงานมงคลสมรสจะให้เกียรติญาติฝ่ายเจ้าสาวโดยลำดับชื่อฝ่ายหญิงขึ้นต้นก่อนแต่ชื่อบิดาจะมาก่อนชื่อมารดาเสมอ

2. ค่านิยมการให้เกียรติญาติฝ่ายหญิงในงานมงคลสมรส จากเนื้อหาในบัตรเชิญงานมงคลสมรส สะท้อนให้เห็นค่านิยมการให้เกียรติฝ่ายหญิงซึ่งเป็นฝ่ายเจ้าสาวก่อนเสมอเมื่อระบุชื่อเจ้าภาพ จะขึ้นต้นด้วยชื่อบิดาและตามด้วยชื่อมารดาของฝ่ายเจ้าสาวก่อนชื่อบิดามารดาของฝ่ายเจ้าบ่าว สะท้อนค่านิยมการให้เกียรติผู้หญิงในเรื่องบทบาทเจ้าสาวที่มีหน้าที่เป็นภรรยาและแม่ที่ดี โดยเพศชายเป็นเพศที่มีสิทธิศักดิ์ศรี และมีเกียรติทางสังคมมากกว่าเพศหญิง ส่วนเพศหญิงมีหน้าที่ดูแลสามีและลูก ดังที่ สนม คุรุหมื่น (Khurutmuang, 2012, p. 73) กล่าวถึงบทบาทของผู้หญิงไทยที่ต้องดูแลเรื่องอาหาร ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในบ้าน รวมถึงหน้าที่ประกอบอาหารเพื่อดูแลสามีและคนในครอบครัว นอกจากนี้ เสาวคนธ์ วงศ์ศุภชัยนิมิต (Wongsupachainimit, 2016, p. 212) ยังได้กล่าวถึงสถานภาพและบทบาทของสตรี

ในสังคมไทยยุคปัจจุบันมีบทบาทในครอบครัว ได้แก่ บทบาทภรรยา มีหน้าที่ดูแลให้เกียรติสามี ดูแลค่าใช้จ่ายภายในบ้าน วางแผนครอบครัว เลี้ยงดูลูก ดูแลความเรียบร้อย ภรรยาสมัยใหม่ต้องมีการงานที่รับผิดชอบควบคู่ไปด้วย ทำให้มีอำนาจและมีส่วนสำคัญในการตัดสินใจในครอบครัวมากขึ้น ทำงานเคียงข้างเป็นคู่คิดสามี จากเนื้อหาในบัตรเชิญงานมงคลสมรสสะท้อนค่านิยมการให้เกียรติฝ่ายเจ้าสาวอย่างชัดเจน โดยขึ้นต้นชื่อบิดามารดาฝ่ายเจ้าสาวในบัตรเชิญก่อนชื่อบิดามารดาฝ่ายเจ้าบ่าว และขึ้นต้นชื่อเจ้าสาวก่อนชื่อเจ้าบ่าว เพื่อยกบทบาทหน้าที่การดูแลความเรียบร้อยในครอบครัวให้ผู้หญิงเป็นฝ่ายดูแล และยังเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าผู้ชายต้องเป็นสุภาพบุรุษในการให้เกียรติเพศหญิงในขณะเดียวกัน

3. ค่านิยมการเชิญเข้าร่วมงานในสังคมไทย จากข้อมูลในบัตรเชิญจะปรากฏการกล่าวขอร้องที่ไม่ได้มาเชิญด้วยตนเอง ถือเป็นมารยาทการเชิญร่วมงาน โดยเจ้าภาพจะต้องเดินทางไปเชิญมาร่วมงานด้วยตนเอง เจ้าภาพเป็นผู้อาวุโสอาจไม่ได้เดินทางมาด้วยตนเองจะให้ผู้อุปสมบทหรือเจ้าบ่าวเจ้าสาวไปเชิญด้วยตนเอง โดยเฉพาะการเชิญผู้ร่วมงานที่เป็นผู้อาวุโสและเป็นที่เคารพ ผู้จัดงานต้องเดินทางไปเชิญด้วยตนเอง ปวีพัสตร์ ทศนามูรณ์ (Tussanaboon, 2019, p. 391) กล่าวถึงความอาวุโสกับกลวิธีการเลือกใช้วัจนกรรมมีความสัมพันธ์กัน โดยพบว่าผู้อาวุโสจะต้องเลือกใช้วัจนกรรมหรือวิธีการที่แตกต่างกับผู้ไม่อาวุโสในปัจจุบัน หากอยู่ไกลไม่สามารถเดินทางไปเชิญด้วยตนเองได้ อาจใช้วิธีส่งบัตรเชิญทางออนไลน์ซึ่งนิยมในงานอุปสมบทและงานฉาปนกิจ คนไทยเชื่อว่าการอุปสมบทเป็นงานบอญญู แม้ไม่เชิญก็เข้าร่วมได้โดยไม่เสียมารยาท และงานฉาปนกิจ หากไม่ได้บัตรเชิญ ผู้ที่รู้จักผู้เสียชีวิตมีความเชื่อว่าจะต้องไปร่วมงานเพื่อส่งผู้เสียชีวิตขึ้นสู่สวรรค์ ส่วนงานมงคลสมรสควรมิบัตรเชิญจึงเข้าร่วมงานได้ เพราะผู้จัดงานอาจเชิญเฉพาะแขกผู้ใหญ่ที่อาวุโส ญาติสนิทเท่านั้น หากไม่ได้รับบัตรเชิญและไปร่วมงานอาจเสียมารยาทได้

4. ความเชื่อของคนไทยจากบัตรเชิญ

4.1 ความเชื่อเรื่องผี จากผลการวิเคราะห์สี่ที่สัมพันธ์กับงานอุปสมบท สืบตระกูลและสี่ของตัวอักษรในบัตรเชิญงานอุปสมบทนิยมใช้บัตรเชิญเจดสีเหลืองมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.00 จากงานวิจัยของ เฉลิมชัย สุวรรณวัฒนา (Suwanwattana, 2010, p. 9) ศึกษาเกี่ยวกับสีในวัฒนธรรมคติความเชื่อของไทย โดยกล่าวถึงความเชื่อเกี่ยวกับสีในทาง

ศาสนาและประเพณี จากความถี่การใช้สีในบัตรเชิญสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์กับการเลือกเจดสีเหลืองสีทองในการจัดทำบัตรเชิญงานอุปสมบท นิยมใช้สีแห่งศาสนา สีของจีวรที่สัมพันธ์กับศาสนา การลาบวชศึกษาธรรม เพื่อนำปัญญาเป็นแสงสว่างในการดำเนินชีวิต ส่วนสีในงานมงคลสมรสใช้บัตรเชิญด้วยสีชมพูมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.00 และยังคงกล่าวต่ออีกว่า สีคือสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึก สติปัญญาความคิด หรือความงาม โดยสีชมพูคือสีแห่งความรัก ความอ่อนหวาน (p. 56)

นอกจากนี้ การแต่งกายด้วยสีในงานฉาปนกิจ บัตรเชิญงานฉาปนกิจนิยมใช้สีบัตรเชิญเจดสีขาว ตัวอักษรสีดำมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.00 จากงานวิจัยของ เจริญวัฒนา (Suwanwattana, 2010, pp. 20–22) กล่าวถึงสีขาวหรือสีเงิน หมายถึง ความบริสุทธิ์ ส่วนสีดำ หมายถึง ความโศกเศร้า ไร้ทุกข์ สึกกับการแต่งกายไร้ทุกข์ของคนไทย ในสมัยโบราณมีการแต่งกายไร้ทุกข์ โดยใช้เสื้อผ้าที่มีสีต่างกันตามลำดับของวัยเจริญเติบโตและความเคารพนับถือ สีที่ใช้คือ สีดำ สีขาว และสีม่วงแก่ หรือน้ำเงินแก่ ตามธรรมเนียม นับถือว่าผู้ที่แต่งกายสีดำจะเป็นผู้ที่ยาวมากกว่าผู้ตาย ส่วนสีม่วงแก่ หรือสีน้ำเงินแก่เป็นสีที่ใช้ได้ทั่วไปสำหรับผู้ที่ไม่ใช่ญาติของผู้ตาย ในปัจจุบันแต่งกายไร้ทุกข์ด้วยสีขาว สีดำ หรือสีหม่นเช่นสีเทา เพราะหากใส่สีสดใสก็จะไม่ถูกกาลเทศะหรือไม่ให้เกียรติเจ้าภาพ ซึ่งสอดคล้องกับสีของบัตรเชิญงานฉาปนกิจจะนิยมใช้บัตรเชิญสีขาว ตัวอักษรสีดำหรือบัตรเชิญสีครีม ตัวอักษรสีดำ หรือบัตรเชิญสีเทา ตัวอักษรสีดำ ซึ่งยังสอดคล้องกับ ขนิษฐา น้อยบางยาง (Noybangyang, 2021, p. 123) ที่กล่าวถึงคำเรียกสีกับการแต่งกายในสังคมไทย สีดำ คือชุดสำหรับไปงานศพหรืองานอวมงคล ปัจจุบันความเชื่อดังกล่าวยังคงอยู่ในวิถีการดำรงชีวิตเห็นได้จากการแต่งกายและการใช้สีในสื่อต่าง ๆ ซึ่งเห็นได้ว่ามีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินชีวิตในบริบทสังคมไทยตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีอิทธิพลในด้านความเชื่อไปสู่การกระทำ การแต่งกายในงานมงคลและงานอวมงคล ตลอดจนการนำสีมาใช้ในบัตรเชิญงานอุปสมบท งานมงคลสมรส และงานฉาปนกิจ เช่น สีเหลือง หมายถึง พระพุทธศาสนา สีชมพู หมายถึง ความรัก สีขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์ สีดำ หมายถึง พิธีเกี่ยวกับงานศพ นอกจากนี้ยังสังเกตได้ว่า สีทองนิยมใช้ในบัตรเชิญงานมงคล ทั้งในงานอุปสมบทและงานมงคลสมรส สะท้อนให้เห็นความเชื่อของคนในสังคมไทย โดยเชื่อว่าทองเป็นมงคลและมีคุณค่า

สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาดา เจียพงษ์ (Jiaphong, 2013, p. 42) เรื่องสำนวนไทยที่เกี่ยวกับสิ่งไม่มีชีวิต ได้กล่าวถึงทองในสำนวนไทยหมายถึงทรัพย์สินสมบัติ ความดี มีคุณค่า ถือเป็นทรัพย์สินสมบัติ ซึ่งเป็นค่านิยมของคนในสังคมไทย

4.2 ความเชื่อเกี่ยวกับความรัก หัวใจ หรือดวงใจ ปรากฏใช้เป็นรูปภาพประกอบในบัตรเชิญงานมงคลสมรส Royal Institute (2013, p. 341) ให้ความหมายว่า ใจ หมายถึง สิ่งที่ทำหน้าที่รู้ รู้สึก นึกและคิด และ หัวใจ หมายถึง อวัยวะภายในสำหรับฉีดเลือดให้หมุนเวียนเลี้ยงร่างกาย สุกัญญา รุ่งแจ้ง (Roongjang, 2005, p. 61) กล่าวถึงสำนวนเกี่ยวกับใจ ดวงใจ มีความหมายเปรียบเทียบหมายถึง ความรักหรือคนรัก ทั้งนี้ การใช้รูปหัวใจประกอบในบัตรเชิญงานมงคลสมรส สะท้อนถึงแนวคิดการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวเดียวกันต้องประกอบด้วยความรักที่มีต่อกัน ความรู้สึก ความนึกและความคิดเป็นหนึ่งเดียวกันของคู่สมรส นอกจากนี้ยังใช้รูปภาพคนหันหน้าเข้าหากัน แสดงถึงชีวิตคู่ของเจ้าสาวและเจ้าสาวต้องรักและสามัคคีกัน

4.3 ความเชื่อเรื่องพืช พืชและดอกไม้ที่ปรากฏในบัตรเชิญแบ่งได้เป็นที่ใช้ในงานมงคลและงานอวมงคล โดยคนไทยเชื่อว่าพืชบางชนิดมีชื่อที่เป็นมงคลและอวมงคล ดังในงานวิจัยของ อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา (Wongwattana, 2014, p. 89) กล่าวถึงคำเรียกชื่อพืชตามความเป็นสิริมงคลซึ่งมีความเชื่อสืบทอดต่อกันมาของชาวไทย และงานวิจัยของ วังนีย์ อ่องแก้ว (Ongkeaw, 2010) ได้พบเช่นกันว่า คนไทยมีความเชื่อเกี่ยวกับพืชที่เป็นมงคลและอวมงคล รูปภาพที่ใช้ประกอบในบัตรเชิญจากงานวิจัยนี้ปรากฏใช้รูปภาพเกี่ยวกับพืชและดอกไม้ในบัตรเชิญ สะท้อนให้เห็นความเชื่อมงคลและอวมงคลเช่นกัน ในบัตรเชิญงานอุปสมบทนิยมใช้ภาพดอกบัว โดยเชื่อว่าดอกบัวเป็นดอกไม้ในทางพระพุทธศาสนา ดอกกุหลาบเป็นดอกไม้แห่งความรัก และดอกลิลาวดี เดิมชื่อดอกกลิ่นหอม เป็นดอกไม้แห่งความเศร้า ทุกขระทมใจ คนไทยเชื่อว่าชื่อพ้องกับคำว่า ระทม ซึ่งแปลว่า เศร้าโศก ทุกข์ใจ นอกจากนี้ยังมีพืชชนิดอื่น ๆ ได้แก่ เครือดอกไม้ ช่อดอกไม้ ต้นไม้ ใบไม้ ปรากฏในบัตรเชิญงานมงคล ซึ่งสะท้อนของความมงคล เจริญรุ่งเรือง

4.4 ความเชื่อเรื่องสัตว์ จากรูปภาพประกอบที่ใช้ในงานอุปสมบทปรากฏรูปภาพพญานาคและกวางทอง ซึ่งสัตว์เหล่านี้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับพุทธศาสนา ส่วนในงานมงคลสมรสจะปรากฏหอยสังข์ ตามตำนานและความเชื่อ ดังที่ พนิดา

สงวนเสรีวานิช (Sanguansereewanich, 2019) กล่าวถึง หอยสังข์เป็นมงคล เชื่อว่าเป็นรอยนิ้วจากพระหัตถ์ของ พระนารายณ์ และหงส์คู่ ในงานวิจัยของ จินตารัตน์ บุญพันธ์ (Boonphan, 2004, p. 45) กล่าวถึงหงส์ในความหมายของ ความเชื่อในสำนวนไทย หมายถึง ความอ่อนช้อยสง่างาม ทั้งนี้ ในงานฉาปนกิจจะไม่นิยมใส่รูปสัตว์ในบัตรเชิญ อาจสะท้อนให้เห็นว่าคนและสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตต่างชนชั้น หากจะไม่ข้องเกี่ยวกับเมื่อเสียชีวิต

4.5 ความเชื่อเรื่องสิ่งของ จากรูปภาพประกอบในบัตรเชิญ จะเห็นได้ว่าใช้รูปภาพสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับพิธีการในแต่ละงาน งานอุปสมบทจะปรากฏภาพประกอบเกี่ยวกับสิ่งของที่ใช้ รวมถึงสถานที่ในการอุปสมบท เช่น ธรรมจักร พระอุโบสถ เครื่องอัฐบริขาร ใบเสมา และลายไทย ส่วนงานมงคลสมรส จะเกี่ยวข้องกับการประกอบพิธี ได้แก่ พวงมาลัย และเงินสินสอดทองหมั้น เช่น แหวนเพชร ส่วนในงานฉาปนกิจ จะใช้รูปภาพเกี่ยวกับสถานที่ ได้แก่ เมรุ และอุปกรณ์ในการประกอบพิธี เช่น โกศ โบว์ดำ ประดับตกแต่งด้วยลายไทย สีดำ นอกจากนี้ยังปรากฏรูปราชรถ ในงานวิจัยของ สุชาติา เจียพงษ์ (Jiaphong, 2013, p. 36) กล่าวถึง ราชรถในสำนวนไทย หมายถึง โชค ลาภ หรือยศฐานะที่ดี มงคล ซึ่งสะท้อนความเชื่อว่าการอุปสมบทคือการเล่าเรียนทางธรรมเพื่อนำความรู้หรือเกิดปัญญาส่องสว่างนำทางในการดำเนินชีวิต ส่วนแหวนเพชรหรือเพชร นิยมใช้เป็นสินสอดในงานมงคลสมรส นอกจากนี้ยังกล่าวถึง เพชร หมายถึง ผู้ชนะใจตนเอง คนดีมีคุณค่า สะท้อนให้เห็นถึงสิ่งมงคลที่อวยพรให้คู่บ่าวสาวมีจิตใจจดจ่อ ประพฤติดี ชีวิตครอบครัวจึงจะมีความสุขรักกันยืนยาวเข้มแข็งดังเพชร

4.6 ความเชื่อเรื่องสวรรค์ จากรูปภาพประกอบที่ใช้ในบัตรเชิญงานฉาปนกิจ ปรากฏรูปภาพเทวดา นางฟ้า สวรรค์ สะท้อนให้เห็นความเชื่อของคนในสังคมไทย ซึ่งนับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่ เชื่อว่าเมื่อเสียชีวิตแล้ว ย่อมขึ้นสู่สวรรค์ มีเทวดานางฟ้ามารับเพื่อไปสู่ทางแห่งความสุขดี ในงานวิจัยของ ศศิวิมล เต็มเจริญกิจ (Temcharoenkit, 2018) พบว่าความเชื่อเรื่องนรกสวรรค์ มีผลต่อการดำเนินชีวิต เป็นหลักคำสอนที่ยึดเหนี่ยวให้ทุกคนตัดสินใจหรือระมัดระวังในการกระทำ ทำให้ผู้นั้นไม่หลงผิดจนไปสู่การกระทำที่ผิด เชื่อว่าผู้ที่ทำความดี เมื่อเสียชีวิตจะได้ขึ้นสวรรค์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้เข้าใจโครงสร้างบัตรเชิญงานมงคลและงานอวมงคล รวมถึงความเชื่อและค่านิยมของคนในสังคมไทย และได้รูปแบบการเขียนบัตรเชิญที่เป็นมาตรฐาน ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้สำหรับผู้เขียนบัตรเชิญ หรือผู้จัดพิมพ์บัตรเชิญให้ถูกต้องตามมาตรฐานนิยมของไทย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาบัตรเชิญ 3 ประเภท ได้แก่ บัตรเชิญงานอุปสมบท บัตรเชิญงานมงคลสมรส และบัตรเชิญงานฉาปนกิจ การศึกษาครั้งต่อไปอาจศึกษาบัตรเชิญของงานอื่น ๆ เช่น งานเลี้ยงสังสรรค์ งานวันเกิด งานทำบุญบ้าน เพื่อเปรียบเทียบโครงสร้างอัตถภาคของบัตรเชิญ
2. ในบัตรเชิญงานมงคลและงานอวมงคลจะเห็นได้ว่ามีลำดับพิธีการจัดงานที่แตกต่างกัน อาจศึกษาความนิยมในลำดับพิธีการจัดงานในยุคปัจจุบันกับพิธีการจัดงานในอดีต
3. ผลการวิจัยนี้ยังเป็นแนวทางการวิเคราะห์โครงสร้างของงานเขียนประเภทต่าง ๆ เช่น การเขียนเรียงความ การเขียนคำกล่าวในพิธีการ เป็นต้น

References

- Austin, J. L. (1962). **How to do things with words.** Oxford University Press.
- Boonphan, J. (2004). **The metaphorical meanings of animals in Thai idioms (ความหมายเปรียบเทียบของสัตว์ในสำนวนไทย)** [Master's thesis, Thammasat University]. Thammasat University Digital Collections. https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:114776
- Dittabanjong, R. (2009). **Writing (การเขียน).** Dhonburi Rajabhat University.
- Frake, C. O. (1980). **Language and cultural description.** Stanford University Press.
- Handamrongkul, N. (2010). **A study of guiding presentation in French (Research report) (การศึกษาการพากย์ทัวร์ภาษาฝรั่งเศสของ มัคคุเทศก์) (รายงานการวิจัย).** Suan Sunandha Rajabhat University.

- Jiaphong, S. (2013). Inanimate metaphors in Thai idioms: An analysis of classification and connotation (สำนวนไทยเกี่ยวกับสิ่งไม่มีชีวิต : การวิเคราะห์การจำแนกประเภท และความหมายเปรียบเทียบ). **Journal of Humanities, Faculty of Humanities Naresuan University**, 10(3), 31–48.
- Kanoksilapatharm, B. (2007). Writing research articles in English: Microbiology (การเขียนบทความวิจัยภาษาอังกฤษ : สาขาวิชาจุลชีววิทยา) [Special issue]. **Journal of the Faculty of Arts, Silpakorn University**, 29, 174–208. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jasu/article/view/239958>
- Khrutmuang, S. (2012). **Society and culture from kitchen utensils in Hat Kruat subdistrict (Research report) (สังคมและวัฒนธรรมจากเครื่องใช้ในครัวตำบลหาดกรวด) (รายงานการวิจัย)**. Naresuan University. <http://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/57>
- Noybangyang, K. (2021). Color words in Thai society context (คำเรียกสีในบริบทสังคมไทย). **Phimoldhamma Research Institute Journal**, 8(1), 117–125. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/prij/article/view/246901>
- Ongkeaw, W. (2010). **Beliefs about auspicious and inauspicious attributes of plants and animals by villagers in Singha Nakhon district, Songkhla province (ความเชื่อที่เป็นมงคลและอวมงคลเกี่ยวกับพืชและสัตว์ของชาวบ้าน อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา) [Master's thesis, Thaksin University]**. TSU Knowledge Bank, Thaksin University Library. <http://kb.tsu.ac.th/jspui/handle/123456789/2601>
- Phumanee, C., & Soranasathaporn, S. (2017). A study of move sequencing and language use of review article abstracts in the laboratory animal field (การศึกษาการเรียงลำดับของอรรถภาคและการใช้ภาษาในบทคัดย่อของบทความปริทัศน์ในสาขาสัตวทดลอง). **Pasaa Paritat Journal**, 32, 1–28. https://www.culi.chula.ac.th/Images/asset/pasaa_paritat_journal/file-8-72-qjg7wk068110.pdf
- Prachumchai, S. (2020). Move analysis in abstracts in science journals (การวิเคราะห์อรรถภาคในบทคัดย่อของวารสารวิชาการด้านวิทยาศาสตร์). **Phetchabun Rajabhat Journal**, 22(1), 35–43. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/jpcru/article/view/244674>
- Rodsap, N. (2012). Patriarchy : The reflection of the inequality between male and female in Asian society (ปิตาธิปไตย : ภาพสะท้อนแห่งความไม่เสมอภาคระหว่างชายหญิงในสังคมเอเชีย). **Academic Journal of Humanities and Social Sciences Buriram Rajabhat University**, 4(2), 30–46. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/bruj/article/view/75658>
- Roongjang, S. (2005). **Conceptual metaphors using / cay/ (heart/mind) in Thai (อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ของการใช้คำว่า “ใจ” ในภาษาไทย) [Master's thesis, Thammasat University]**. Thammasat University Digital Collections. https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:114187
- Roungtheera, T. (2010). Acknowledgement in theses written in French By Thai graduate students: A generic structure and socio-cultural aspects (กิตติกรรมประกาศในวิทยานิพนธ์ภาษาฝรั่งเศสของบัณฑิตไทย : การศึกษาโครงสร้างตามแนวอรรถภาควิเคราะห์และลักษณะทางสังคมวัฒนธรรม). **Kasetsart Journal (Social Sciences)**, 31(2), 153–165.
- Royal Institute. (2013). **Dictionary of the royal institute of Thailand 2011 (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554)**. Nanmee Books.
- Sanguansereewanich, P. (2019, April 18). Conch shell (ตำนานหอยสังข์). **Silpawattanatham**. https://www.silpa-mag.com/culture/article_13277
- Searle, J. R. (1969). **Speech acts: An essay in the philosophy of language**. Cambridge University Press.
- Suwanwattana, C. (2010). **Colours in Thai culture believings and myth (สีในวัฒนธรรมคติความเชื่อของไทย) [Master's thesis, Silpakorn University]**. Silpakorn University Repository. <https://sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/3298>

- Swales, J. M. (1990). **Genre analysis**. Cambridge University Press.
- Swales, J. M. (2004). **Research genres: Explorations and applications**. Cambridge University Press.
- Temcharoenkit, S. (2018). Beliefs in heaven and hell on crime rates in Thailand (ความเชื่อเรื่องนรก - สวรรค์ที่มีผลต่ออัตราการเกิดอาชญากรรมในประเทศไทย). **Journal of Criminology and Forensic Science**, 4(2), 53–66. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/forensic/article/view/194134>
- Tussanaboon, P. (2019). **KHWA:M - AA: - WU - SOH or seniority and linguistic strategies in the speech acts of disagreeing, complaining, and advising in Thai** (“ความอาวุโส” กับกลวิธีทางภาษาในวัจนกรรมการแย้ง การแสดงความไม่พอใจ และการแนะนำในภาษาไทย) [Master's thesis, Thammasat University]. Thammasat University Digital Collections. https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:179154
- Vongvirulh, S. (2020). **The development of instructional model for business English writing based on genre-based approach and lexical bundles for undergraduate students** (การพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนการเขียนจดหมายโต้ตอบภาษาอังกฤษธุรกิจ ตามแนวการเขียนแบบบรรณฐานร่วมกับแนวคิดกลุ่มคำสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี) [Doctoral dissertation, Silpakorn University]. DSpace at Silpakorn University. <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/3289>
- Wongsupachainimit, S. (2016). **The study of status and roles of female characters in Nara's novels** (การศึกษาสถานภาพและบทบาทผู้หญิงในนวนิยายของณารา) [Master's thesis, Burapha University]. DSpace Repository, Burapha University. <https://buuir.buu.ac.th/xmlui/handle/1234567890/12158>
- Wongwattana, U. S. (2014). **Thai folk plant names: A study in ethno-botanical linguistics** (คำเรียกชื่อพืชแบบพื้นบ้านไทย : การศึกษาเชิงภาษาศาสตร์พฤกษศาสตร์ชาติพันธุ์). Chulalongkorn University Press.
- Yamwong, P. (2018). **A move analysis of English language research abstracts in the field of psychology** (การวิเคราะห์อรรถาภคของบทคัดย่อภาษาอังกฤษของบทความทางวิชาการสาขาวิชาจิตวิทยา). Research Gate. https://www.researchgate.net/profile/Phaisarn-Yamwong/publication/328513538_A_Move_Analysis_of_English_Language_Research_Abstracts_in_the_Field_of_Psychology/links/5bd1e7d64585150b2b87508d/A-Move-Analysis-of-English-Language-Research-Abstracts-in-the-Field-of-Psychology.pdf